

Etisk policy för förtroendevalda i Ekerö kommun

*Policy gällande god etik och etiskt uppförande för
politiskt förtroendevalda i Ekerö kommun*

Dnr KS22/140

Antagen av kommunfullmäktige 2022-06-21

Innehåll

Innehåll	1
Bakgrund	1
Utgångspunkter	1
Syfte	1
Ansvar för efterlevnad	2
Uppförandekod	2
I det politiska arbetet och på våra politiska arenor	2
I media, på sociala medier och i valkampanjer	2
Hur vi agerar vid upplevda övertramp eller konkreta hot	3
Demokrati och förtroende för Ekerö kommun	4
Mutor och jäv	4

Bakgrund

Det politiska arbetet i Ekerö kommun bygger på ömsesidig respekt samt en öppen och tolerant dialog. För att detta ska vara möjligt krävs att vi alla är överens om vissa spelregler baserade på etiska principer.

Samtalsklimatet i samhället hårdnar, såväl internationellt som här i Sverige. Vi ser att etiska principer riskerar att suddas ut, vilket i förlängningen kan bli ett hot mot demokratin. I Ekerö kommun har vi i stort sett varit förskonade från denna typ av problem men kan nu se dem aktualiseras allt mer. För att trygga kontinuiteten i vår demokratiska process har vi därför enats om denna etiska policy som ger stöd och riktlinjer för det politiska arbetet, för alla förtroendevalda.

För att få fram en bra, genomarbetad och brett förankrad policy utifrån Ekerös förutsättningar har alla gruppledare i fullmäktiges partier deltagit i arbetet. Som grund har legat ett beslut i kommunstyrelsen den 16 februari 2021 om framtagande av en etisk policy för Ekerö kommun, enligt ett ordförandeförslag framlagt den 25 januari samma år.

Utgångspunkter

Tjänstepersoner, politiker och uppdragstagare i en kommun utsätts, såväl som utsätter andra, för påverkan av olika slag. Sådana kontakter människor emellan utgör naturliga inslag i ett vitalt och levande demokratiskt samhälle. Lika viktigt för demokratin och förtroendet för det offentliga är att sådana processer sker på formellt riktiga sätt och med beaktande av de gränser som gäller för hur sådan påverkan får se ut.

Ekerö kommuns anställda, politiker och uppdragstagare har ansvar för att uppträda på ett sätt som bidrar till att allmänhetens förtroende för Ekerö kommun upprätthålls. Det är av yttersta vikt att allmänheten kan känna förtroende för att tjänstepersoner och förtroendevalda vid kommunen i sitt värv agerar sakligt och opartiskt. Till följd av detta måste vi vara särskilt försiktiga när det kommer till att ta emot pengar, förmåner, eller gåvor från enskilda personer och/eller företag. Vi ska inte utsätta oss för risken att ens kunna misstänkas för att ha utsatts för otillbörlig påverkan i vår tjänsteutövning.

Som förtroendevald präglar du i hög grad andras bild av den svenska demokratin, den politiska världen och den kommunala organisationen. Bilden skapas bland annat genom:

- ditt fysiska uppträdande
- ditt språkbruk
- ditt förhållningssätt
- din attityd
- ditt uppträdande på sociala medier.

Syfte

Policyn syftar till att vara ett hjälpmedel för att demokratins processer ska bygga förtroende för det demokratiska systemet i Ekerö kommun. Den ska även synliggöra och stimulera önskade beteenden i både samspelet och samtalen i det politiska arbetet.

Policyn anger normer och vägledning för förhållningssätt som ska genomsyra samarbetet mellan förtroendevalda, anställda och medborgare och därmed öka förtroendet för de förtroendevalda. Grunden i policyn vilar på ett etiskt förhållningssätt till andra

Ansvar för efterlevnad

Samtliga förtroendevalda inom Ekerö kommun som är utsedda av kommunfullmäktige ansvarar för att policyn efterlevs. Det åligger samtliga nämnder och styrelser att inom sitt verksamhetsområde se till att denna etiska policy är väl känd hos kommunens förtroendevalda.

Den etiska policyn ska tas upp på de möten som nämnder och styrelser har i början av året samt vid varje ny mandatperiod.

Uppförandekod

I det politiska arbetet och på våra politiska arenor

Samtalstonen ska präglas av respekt för varandra. Vi skiljer på person, sakfråga och politiskt ställningstagande. Kränkande personangrepp, förtal och förolämpningar ska inte förekomma. Mobbning och kränkningar är oacceptabelt överallt – så även i politiken.

Som förtroendevalda ska vi visa ömsesidig respekt för varandra, oavsett partitillhörighet. Det innebär bland annat att komma på utsatt tid till möten och inte låta andra vänta. Vi använder inte oss av härskartekniker och vi visar respekt för tjänstepersoner och deras sakkunskap. Vi behöver vara medvetna och respektfulla i vårt bemötande av såväl andra förtroendevalda som tjänstepersoner.

- Vi debatterar åsikter och kritiserar inte personer.
- Vi använder ett vårdat språk, håller en god ton och undviker svordomar.
- Debatten är saklig; vi håller oss till sakfrågor och till ämnet.
- Vi är noga med att hålla oss till fakta och att vinnlägga oss om en ärlig och konstruktiv debatt.
- Vi välkomnar saklig politisk argumentation och replikskiften som en del av det dynamiska samtalet och arbetet.
- Vi är väl förberedda och insatta i frågeställningar och underlag inför deltagande i beslut.
- Vi respekterar regler om talartid och dylikt.
- Vi väntar på vår tur i talarordningen.
- Vi är tysta och lyssnar när en annan ledamot har ordet.
- Presidiet reglerar debatten och ansvarar för att den håller en god ton.
- Vi respekterar ordförandens rätt att upprätthålla sammanträdesordningen.
- Kommentarer från ledamöter som inte har ordet ska inte förekomma.
- Det är okej att ställa frågor till tjänstepersoner för att skapa klarhet om underlag och resonemang.
- Det är inte okej att anklaga eller angripa tjänstepersoner.
- Var och en av oss tar ansvar för att vara en demokrat i praktiken.
- Vi följer lagar, förordningar, avtal och andra bestämmelser som skapats för vår kommun och det politiska arbetet.
- Vi arbetar för medborgarnas och kommunens bästa.
- Varje förtroendevald låter öppenhet och insyn präglade sitt uppdrag.

I media, på sociala medier och i valkampanjer

Som förtroendevalda i Ekerö kommun är vi medvetna om att vårt individuella och gemensamma agerande kan både bygga upp och undergräva förtroendet för demokratin beroende på hur det sker. Att kunna argumentera för olika politiska åsikter är grunden för det levande demokratiska arbetet och bygger förtroende för demokratin då det sker sakligt och respektfullt.

I media, inlägg på sociala medier och valkampanjer använder vi raka och tydliga budskap utan insinuationer eller misstänkliggöranden. Vi sätter inte etikett på eller hänger ut politiska motståndare

för att försöka vinna politiska segrar. Vi som förtroendevalda i kommunfullmäktige är medvetna om vilket extra ansvar och vilken tyngd vår roll innebär i uttalanden i media och inlägg på sociala medier.

Vid tvekan om hur ett inlägg kan komma att uppfattas och användas bör vi ta kontakt med en partikollega för gemensam reflektion om hur man bör uttrycka sig för att markera en politisk ståndpunkt respektfullt.

Vid upplevt övertramp vid en ovannämnd situation gäller samma uppförandekod som i det politiska arbetet och på våra politiska arenor, med tillägget att om en partimedlem upplevs gå över gränsen ska det aktuella partiets gruppledare kontaktas. Gruppledaren ska agera, föra samtal och arbeta internt med frågan i sitt parti.

- Vi insinuerar inte, misstänkliggör, sätter etikett på eller hänger ut politiska motståndare.
- Vi markerar våra politiska ståndpunkter öppet. Vi underbygger våra argument med material och transparens.
- Vi går inte till kränkande personangrepp och ägnar oss inte åt förtal eller förolämpningar.
- Vi låter oss inte dras med i mediala drev och undviker att försöka ta enkla poänger på andras bekostnad.
- Vi uppträder sanningsenligt enligt gällande offentlighets- och sekretesslagstiftning.
- Vi beaktar tystnadsplikten i ärenden som avser myndighetsutövning.

Hur vi agerar vid upplevda övertramp eller konkreta hot

Det är viktigt att inte vara ensam om sin upplevelse av övertramp eller hot. Vi bör ta kontakt med andra för att lyfta fram händelsen och samtala om vår upplevelse av den.

Vid upplevda övertramp:

- Ta direktkontakt med personen i fråga om det känns okej. Beskriv hur du upplevde situationen och lyssna på den andre.
- Ta kontakt med din gruppledare i partiet eller annan partikollega och beskriv upplevelsen. Agera tillsammans för att lyfta fram händelsen.
- Om ordföranden vid ett möte blir vittne till tillplattande beteenden ska hen påtala det och framföra att det inte är acceptabelt. Vid behov ska ordföranden ajournera mötet.
- Då tjänstepersoner känner sig angripna eller anklagade ska de kontakta förvaltningschef eller ordförande i aktuell nämnd.

Hantering av konkreta hot:

- Vid minsta känsla av obehag eller tvekan om en situations allvar eller grad av hot ska förtroendevalda ta kontakt med sin gruppledare för att samråda om eventuell anmälan eller annan hantering av situationen.
- Upplevda konkreta hot ska anmälas till säkerhetsenheten av den enskilda förtroendevalda tillsammans med gruppledare. Detta gäller oavsett om det kommer från politiska motståndare eller utifrån.
- I samråd med säkerhetsenheten ska eventuell polisanmälan göras.

Demokrati och förtroende för Ekerö kommun

Medborgarnas förtroende för kommunens förtroendevalda kräver korrekt och allsidig information. Uppträd så att du stärker förtroendet för kommunal verksamhet och inger respekt för dig själv och din kommun genom att:

- alltid agera professionellt och vara mån om att öka ditt yrkeskunnande
- inte ta emot uppdrag eller förmåner som kan innebära konflikt med din roll som förtroendevald
- inte acceptera förmåner eller inbjudningar i och utanför tjänsten som kan misstänkliggöra din ställning
- tänka på att du förvaltar allmänna medel
- tänka på att du representerar Ekerö kommun och dess medborgare.

Allmänhetens förtroende är av största betydelse för alla företrädare för Ekerö kommun. För Ekerö kommunkoncerns medarbetare och förtroendevalda är det en självklarhet att följa gällande regelverk och agera på ett etiskt försvarbart sätt. Det innebär att representation sker med omdöme och måttfullhet.

Mutor och jäv

Mutor är alla typer av förmåner, belöningar eller gåvor som kan vara medel för bestickning oavsett om de har något ekonomiskt värde eller inte. Exempel på mutor är presentkort, varor, tjänster och måltider. Bestämmelserna om mutbrott återfinns i brottsbalken, 10 kap. 5a-5e §§.

Lagreglerna om jäv för anställda och förtroendevalda i kommuner finns i kommunallagen, 6 kap. 28–32 §§. De gäller vid all ärendehantering när en anställd eller förtroendevald anses ha ett speciellt intresse för ett ärende som kan påverka hans eller hennes opartiskhet, exempelvis om du eller någon dig närstående är sökande i ett ärende.